

College van onderzoek integriteit Tweede Kamer

RAPPORTAGE

collegeintegriteit@tweedekamer.nl

Postbus 556
2501 CN Den Haag

Datum: 19 oktober 2023
Ons kenmerk: COI.2023.0428, 0434,
0435, 0436

Betreft: Klacht over niet registreren nevenfunctie bij Eerlijk Eten bv door Kamerleden Baudet, Dekker, Van Meijeren en Jansen

Samenvatting

Het College concludeert dat de Kamerleden Baudet, Dekker, Van Meijeren en Jansen gedragsregel 3 van de Gedragscode Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben overtreden door hun nevenfunctie als bestuurder bij Eerlijk Eten bv niet te registreren in het nevenactiviteitenregister van de Tweede Kamer. Het College beveelt aan om de Kamerleden Baudet, Jansen en Van Meijeren naast de aanwijzing tot registratie, de sancties van een berisping en een schorsing van zeven aaneengesloten kalenderdagen op te leggen, vanwege het niet registreren van hun nevenfunctie. Bij de beoordeling van de aanbeveling voor een passende sanctie is meegewogen dat deze Kamerleden op geen enkele wijze hebben meegewerkt aan het onderzoek. Daarnaast is er met betrekking tot deze Kamerleden sprake van recidive ten aanzien van het niet naleven van de geldende registratieverplichtingen. De heer Dekker is inmiddels geen Kamerlid meer, reden waarom het College ten aanzien van dit Kamerlid geen aanbeveling doet.

Klacht

Klager heeft over de Kamerleden Baudet, Dekker, Van Meijeren en Jansen van Forum voor Democratie een klacht ingediend bij het College van onderzoek integriteit van de Tweede Kamer (hierna: het College).

Ten tijde van het uitbrengen van deze rapportage is de heer Dekker geen Kamerlid meer, maar hij zal in deze rapportage wel worden aangeduid als Kamerlid.

Niet registreren van de nevenfunctie bestuurslid Eerlijk Eten bv

De klacht betreft: het niet registreren in het nevenactiviteitenregister van de Tweede Kamer van een nevenfunctie als directeur-aandeelhouder van de heer Baudet, de heer Dekker, de heer Van Meijeren en de heer Jansen (hierna gezamenlijk: de Kamerleden) van Eerlijk Eten bv per 30 december 2022.

Het niet registreren van deze nevenfunctie is volgens klager in strijd met de Gedragscode Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Procesverloop

Klager heeft op 17 februari 2023 via e-mail een klacht ingediend, die is verduidelijkt per e-mail van 1 mei 2023, ondersteund met een kopie van de oprichtingsakte van Eerlijk Eten bv. In deze akte staan de Kamerleden, samen met twee andere personen, geregistreerd als gezamenlijk bevoegd bestuurder.

Het College heeft op 8 mei 2023 de Kamerleden geïnformeerd dat de klacht ontvankelijk is en in behandeling is genomen. Het College heeft op 15 mei 2023 de klager geïnformeerd dat de klacht ontvankelijk is en in behandeling is genomen. In de e-mail aan de Kamerleden is aangegeven dat de Kamerleden medewerking dienen te verlenen aan verzoeken om informatie, volgens artikel 7.2 en 8.4. van de Regeling toezicht en handhaving Gedragscode Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Voorts zijn aan de Kamerleden vragen gesteld. De Kamerleden Baudet, Jansen en Van Meijeren hebben niet gereageerd. Kamerlid Dekker heeft op 19 mei 2023 per e-mail een reactie gezonden aan het College.

Kamerlid Dekker is uitgenodigd voor een gesprek met het College op 24 mei 2023, waarin hij zijn standpunt mondeling nader heeft toegelicht. Het gespreksverslag is na goedkeuring toegezonden aan klager.

Klager is uitgenodigd voor een gesprek met het College op 24 mei 2023, waarin hij de klacht nader heeft toegelicht. Het gespreksverslag is na goedkeuring toegezonden aan de Kamerleden. De Kamerleden hebben niet gereageerd.

Vervolgens heeft het College het onderzoek gesloten.

Standpunt klager

Het standpunt van klager luidt samengevat en zakelijk weergegeven:

-De Kamerleden hebben hun nevenfunctie bij Eerlijk Eten bv niet geregistreerd. Klager wil dat Kamerleden hun (registratie)verplichtingen nakomen. Zij dienen transparant te

zijn over hun belangen. Enkel het registreren bij de Kamer van Koophandel is niet voldoende.

-Klager vindt het niet relevant dat de Kamerleden de integriteitsregels van de Tweede Kamer of COI niet erkennen. Zij hebben zich als Kamerleden te houden aan deze regels. De Kamerleden mogen nevenfuncties verrichten, maar moeten deze registreren.

-Klager vraagt zich af of de Kamerleden zich wel voldoende inspannen als Kamerlid, gelet op de nevenfuncties die worden verricht.

-Klager vindt de site van Eerlijk Eten bv onvoldoende transparant over de betrokkenheid van de Kamerleden.

Standpunt Kamerleden

De Kamerleden Baudet, Jansen en van Meijeren hebben niet gereageerd op de e-mails van het College over de klacht, de aan hen gestelde vragen en het gespreksverslag van het gesprek met de klager.

Kamerlid Dekker heeft gereageerd. Zijn standpunt luidt samengevat en zakelijk weergegeven:

-De verplichte registratie van nevenfuncties voor Kamerleden beschouwt hij als een fundamentele fout in het parlementaire systeem. Het Kamerlid vindt het ongepast dat een meerderheid van de Tweede Kamer de minderheid de maat kan nemen. Hij beseft dat zijn argumenten over de fundamentele onjuistheid van de procedure, de regeling en het bestaan van het COI buiten de orde van COI vallen.

-Het Kamerlid meent dat de klachtprocedure het risico met zich brengt dat deze procedure misbruikt kan worden door politieke tegenstanders.

-Het Kamerlid vindt Eerlijk Eten bv transparant en niet geheimzinnig. Hij erkent deze nevenfunctie. Hij beseft ook dat de registratieplicht niet wordt nagekomen.

Feiten

Uit het uittreksel van de Kamer van Koophandel van Eerlijk Eten bv blijkt dat de Kamerleden de bv op 30 december 2022 hebben opgericht en dat de vier Kamerleden medebestuurders van de bv zijn. In het KvK-register is de bv opgenomen onder de SBI-code als detailhandel via internet in voedingsmiddelen en drogisterijwaren, met als activiteiten *“het (doen) verkopen van eerlijk eten”*.

De bv gebruikt de handelsnaam ‘Eerlijk Eten bv’.

De bv heeft (nog) geen jaarstukken gedeponereerd en is hiertoe nog niet wettelijk verplicht, gezien de oprichtingsdatum van de bv.

Het bestuurslidmaatschap van de Kamerleden bij Eerlijk Eten bv staat niet geregistreerd in het nevenactiviteitenregister van de Tweede Kamer (zoals geraadpleegd op 23 augustus 2023).

Beoordelingskader

Het beoordelingskader wordt primair gevormd door de Gedragscode Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (hierna: de Gedragscode). In de Gedragscode is onder meer vermeld dat deze ziet op al het handelen in het ambt van Kamerlid.

Met betrekking tot de opgave van nevenactiviteiten is gedragsregel 3 aan de orde, zoals die samenhangt met artikel 15.19 van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en artikel 5 van de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer. Gedragsregel 3 van de Gedragscode luidt: *“Het Kamerlid voldoet aan de registratieverplichtingen die het ambt hem oplegt.”*

Doel van deze regel is de schijn te voorkomen dat het Kamerlid niet onafhankelijk opereert. Als vuistregel in de toelichting op de Gedragscode staat vermeld:

“Als een willekeurig toeschouwer zonder veel omwegen zou kunnen denken dat een bepaalde private omstandigheid van een lid van invloed is op diens stellingname in een publiek vraagstuk, kan het raadzaam zijn deze omstandigheid in het register te doen opnemen.”

Met andere woorden: als een bepaalde nevenfunctie enkel al de schijn wekt dat - door het niet vermelden daarvan - een Kamerlid niet onafhankelijk meer kan handelen, is het geboden om daarover open en transparant te zijn en deze functie in het register te laten opnemen.

Beoordeling

Niet registreren van de nevenfunctie bestuurslid Eerlijk Eten bv

Klager heeft geklaagd dat de Kamerleden hun nevenfunctie niet hebben geregistreerd. Het College is van oordeel dat de derde gedragsregel van de Gedragscode zo moet worden gelezen dat het enkel niet registreren van nevenfuncties schending van deze gedragsregel kan opleveren.

Ten aanzien van de activiteiten van deze bv staat in het uittreksel van de Kamer van Koophandel vermeld dat deze bv opgericht is per 30 december 2022, om activiteiten te

ontplooiën voor het (doen) verkopen van eerlijk eten. De Kamerleden staan, samen met twee andere personen, als gezamenlijk bevoegd bestuurder geregistreerd.

Kamerlid Dekker bevestigt deze nevenfunctie en heeft gereageerd en zijn standpunt nader mondeling toegelicht.

De Kamerleden Baudet, Jansen en Van Meijeren – daarnaar gevraagd en meermalen in de gelegenheid gesteld hun standpunt toe te lichten – hebben niet de moeite genomen aan het College uit te leggen waarom zij deze nevenfunctie niet hebben geregistreerd, noch informatie te verstrekken over hun belangen bij de activiteiten van de bv.

Het College is van oordeel dat de Kamerleden de nevenfunctie in het nevenactiviteitenregister van de Tweede Kamer hadden moeten laten opnemen. In de Gedragscode wordt vereist dat Kamerleden open en transparant zijn en nevenfuncties registreren wanneer Kamerleden door het bekleden van een nevenfunctie enkel al de schijn (kunnen) wekken dat zij niet onafhankelijk meer (kunnen) handelen. Het College benadrukt dat het geen inhoudelijk oordeel velt over de (invulling van de) nevenfunctie. Kamerleden mogen nevenfuncties vervullen, maar zij dienen (de schijn van) belangenverstremgeling te voorkomen en open en transparant te zijn door de nevenfunctie (zeker die van commerciële aard) in de openbare registers te registreren.

De klacht is gegrond.

Verzwarende omstandigheden

Geen medewerking

De Kamerleden Baudet, Jansen en Van Meijeren hebben aan het College bij zijn onderzoek geen medewerking verleend. De Regeling vereist die medewerking echter bij het verzoek om informatie (artikel 7.2.) en in het kader van het onderzoek (artikel 8.4.)

Met deze opstelling en het negeren van het College in het onderzoek van de klacht hebben de Kamerleden er blijk van gegeven niet of onvoldoende in te zien dat zij de voor Kamerleden geldende regels, te weten in dit geval de registratieplicht, moeten nakomen.

Naast de aanwijzing tot registratie past het naar het oordeel van het College daarom om nog één of meerdere sancties aan te bevelen.

Eerdere sanctie

Het College heeft in een eerdere rapportage over de heer Baudet, de heer Jansen en de heer Van Meijeren een klacht over het niet registreren van andere nevenfuncties

reeds gegrond verklaard (Kamerstuk 2022.D41434 respectievelijk COI.2022.0139, 0140,0141). Deze recidive wordt door het College ook meegewogen.

Conclusie

Het College concludeert dat de Kamerleden gedragsregel 3 van de Gedragscode hebben overtreden door hun nevenfunctie bij de Eerlijk Eten bv niet te registreren.

Kamerleden Baudet, Jansen en Van Meijeren

Het College doet, op grond van het bovenstaande, aan de Tweede Kamer de aanbeveling om aan Kamerleden Baudet, Jansen en Van Meijeren de volgende sancties op te leggen:

1. Een aanwijzing om de nevenfunctie te laten registreren in het nevenactiviteitenregister van de Tweede Kamer en daarmee de overtreding van de Gedragscode te herstellen;
2. Een berisping vanwege het niet registreren van de nevenfunctie;
3. Een schorsing van zeven aaneengesloten kalenderdagen, waarbij de Kamerleden zijn uitgesloten van het deelnemen aan plenaire vergaderingen, (behoudens stemmingen), aan commissievergaderingen of aan andere activiteiten die door of namens de Kamer worden gehouden.

De heer Dekker

Het Kamerlid Dekker wordt in deze rapportage nog aangeduid als Kamerlid. Hij is echter vanaf 28 maart 2023 geen Kamerlid meer. Het College doet om deze reden ten aanzien van hem geen aanbeveling.

Aldus geoordeeld en aanbevolen door het College van onderzoek integriteit Tweede Kamer,

Den Haag, 19 oktober 2023

College van onderzoek integriteit Tweede Kamer

collegeintegriteit@tweedekamer.nl